

Vaste Commissie voor Taaltoezicht
Warandeberg 4 – 1000 BRUSSEL

Brussel, 3 februari 2009

[...]

[...]

Mijnheer de Minister,

De Nederlandse afdeling van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht (VCT) heeft in haar zitting van 5 december 2008 uw vraag om advies onderzocht met betrekking tot het taalgebruik door het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis. U stelt:

“In het kader van de conventie die afgesloten werd op 31 mei 2006 richten de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko samen een Vlaams-Marokkaans Culturenhuis op in Brussel.

Centraal in dit project staat de kennismaking met en de interactie tussen de Marokkaanse en Vlaamse cultuuruitingen. Het “Culturenhuis” heeft tot doel de burgers en organisaties aan te moedigen om de kennis over de Vlaamse en Marokkaanse culturen uit te diepen, de wisselwerking tussen de Vlaamse en Marokkaanse culturen te bevorderen, een platform te zijn voor ontmoeting, dialoog en culturele kruisbestuiving en de interculturaliteit in Brussel en in de rest van Vlaanderen te bevorderen. Het “Culturenhuis” richt zich hierbij tot een breed en gediversifieerd doelpubliek.

Het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis neemt de juridische vorm aan van een Vereniging zonder Winstoogmerk. De bestuursleden van deze vzw zullen paritair worden aangeduid door zowel de Marokkaanse als de Vlaamse overheid.

De operationele en infrastructurele kosten worden op gelijkwaardige wijze gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en door het Koninkrijk Marokko. De maatschappelijke zetel en de culturele infrastructuur zijn gevestigd in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad.

De huurovereenkomst voor het pand waar het Culturenhuis zal gevestigd worden is afgesloten door de Vlaamse Gemeenschap die hoofdhuurder blijft, in geval van onderhuur door de VZW.

Het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis vertoont bijgevolg een nauwe band met de Vlaamse overheid en zal een opdracht uitvoeren die de perken van een privaat bedrijf te buiten gaat. Deze elementen leiden tot de toepasselijkheid van de bij KB van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken (SWT).”

*

* *

Op haar eerste vraag om aanvullende inlichtingen deelde u de VCT het volgende mede.

1. Algemeen kader

Het “Vlaams-Marokkaans Culturenhuis” betreft een internationaal samenwerkingsverband, vastgelegd in de conventie van 31 mei 2006 tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko.

2. Statuten

Het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis werd opgericht onder de vorm van een vzw, op 18 januari 2007. Op 28 juni 2007 werd de naam gewijzigd (statutenwijziging) in "VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis”.

3. Rechtspositie van het personeel

Het personeel is in dienst van de VZW (3 personen).
De vzw Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis ressorteert onder Paritair Comité 304.

4. Doelstellingen van het “Culturenhuis” (artikel 3 overeenkomst en artikel 3 statuten):

- de interculturaliteit in Brussel en in de rest van Vlaanderen te bevorderen en te verstevigen;
- de wisselwerking tussen de Vlaamse en de Marokkaanse cultuur te bevorderen;
- het vormen van een platform ter bevordering van de ontmoeting, de dialoog en de culturele uitwisseling tussen de Vlaamse en Marokkaanse gemeenschappen;
- de burgers van de beide gemeenschappen en de organisaties die de Vlaams-Marokkaanse interculturaliteit bevorderen wederzijds aan te moedigen om de kennis van de Vlaamse en Marokkaanse cultuur uit te diepen en deel te nemen aan het maatschappelijke debat;
- bij te dragen tot de ontwikkeling van een evenwichtige en hechte maatschappij met respect voor de culturele verscheidenheid van beide gemeenschappen.

5. Relatie met de Vlaamse overheid-betoelaging

De operationele kosten en de infrastructurele kost van het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis worden, naast eigen inkomsten, gedragen door een door de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko ter beschikking gesteld budget. Met uitzondering van de opstartkost, die enkel door de Vlaamse Gemeenschap wordt gedragen, wordt er naar gestreefd dat de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko een gelijkwaardige ondersteuning bieden.

De Vlaamse Gemeenschap heeft de organisatie nominatim vermeld in haar begroting 2007

(programma 45.5, basisallocatie 33.28) ten bedrage van 700.000 euro, voor de bovenvermelde werking. Hiervoor werd begin februari 2007 een MB opgemaakt.

6. Activiteiten van vzw Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis

Het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis wil uitgebreid laten proeven van de Marokkaanse en Vlaamse cultuuruitingen, én voor kruisbestuivingen zorgen tussen beide. Het Culturenhuis wil burgers en organisaties aanmoedigen om de Vlaamse (Westerse) en Marokkaanse marghrebijns-Oosterse) culturen uit te diepen en de wisselwerking bevorderen. Het wil een platform zijn voor ontmoeting, dialoog en interculturaliteit, in Brussel en in de rest van Vlaanderen.

In 'Daarkom' zullen alle kunstdisciplines aan bod komen. Er gaat aandacht naar literatuur en poëzie, maar ook naar muziek en (vertel)theater; er is ruimte voor plastische kunsten, maar ook voor reflectie op het globale programma. Even belangrijk als kunst, is de aandacht voor het leven van alledag. Hierbij wordt gedacht aan keuken, mode, body & soul en aan rituelen. De activiteiten in verband met deze 'kunst van het dagelijks leven' kunnen de vorm aannemen van uiteenzettingen, workshops, tentoonstellingen, ... Tenslotte worden er activiteiten georganiseerd m.b.t. (interculturele) ontmoeting en dialoog.

7. Communicatie en de gebruikte talen

De conventie tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko stelt in artikel 10 dat het Culturenhuis in zijn communicatie met het publiek gebruik kan maken van de volgende talen: het Nederlands, het Frans, het Arabisch. In de praktijk wenst VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis een onderscheid te maken tussen de communicatie met de te bereiken toeschouwers en participanten, en de communicatie met de subsidiërende overheden en de partnerorganisaties in het buitenland.

7.1. Communicatie ten aanzien van het (heterogeen samengestelde) doelpubliek.

De bekendmaking van de activiteiten ten aanzien van het doelpubliek gebeurt in elk geval en in eerste instantie in het Nederlands.

Het is echter, omwille van de specificiteit van de organisatie en omwille van zijn complexe opdracht, niet opportuun dat de communicatie enkel tot het Nederlands beperkt blijft. VZW Daarkom wenst zich aan te sluiten bij de praktijk van de collega-Vlaamse culturele instellingen en initiatieven die, met het oog op het bereik van een internationaal doelpubliek, naast het Nederlands ook het Frans en vaak zelfs het Engels gebruiken. VZW Daarkom zal in elk geval ook het Frans hanteren, waarbij de Nederlandse teksten als basis dienen voor de Franse vertaling. Indien ook het Engels wordt gebruikt, zal ook hier de Nederlandse tekst als basis dienen voor de vertaling.

Bovendien zal in de communicatie ook gebruik gemaakt worden van het Arabisch om een deel van het doelpubliek niet alleen informatief maar ook emotioneel aan te spreken. Het gebruik van deze taal zal door de band genomen zeer fragmentair zijn (woorden of korte zinnen) en heeft als bijkomend doel om deze taal bij de globale bevolking bekend te maken als een waardevolle cultuurtaal. Ook in deze gevallen zal het Arabisch een vertaling zijn van (een gedeelte van) de Nederlandse teksten.

In de gedrukte publicaties van VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis, zouden bij voorkeur telkens alle gehanteerde talen (het Nederlands, de vertaling ervan naar het Frans en de eventuele kernboodschappen in het Arabisch) hun plaats vinden. Op deze wijze kan aan ieder uit binnen- en buitenland, die de informatie ontvangt, zichtbaar worden gemaakt dat het initiatief “Vlaams-Marokkaans Culturenhuis” een initiatief is van twee overheden, zijnde de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko. Dit meervoudige taalgebruik geldt dus bij voorkeur niet enkel voor de publiekelijk verspreide informatie (via bibliotheken, cultuurhuizen...) maar ook voor de publicaties, die op naam worden verstuurd, zowel t.a.v. de geïnteresseerden in alle regio's in België, als t.a.v. geïnteresseerden in het buitenland.

In het kader van een specifiek project, dat enkel relevant is voor de Nederlandstalige inwoners van het Vlaamse Gewest (en de Nederlandstaligen in de rest van de wereld), kan er echter voor geopteerd worden om de communicatie hieromtrent enkel en alleen in het Nederlands te voeren.

7.2. Communicatie, ingepast in het beleid van de initiatiefnemende overheden.

Voor het project “VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis”, richt de Marokkaanse overheid zich tot de doelgroep “Marokkaanse Gemeenschap in het Buitenland”. De eigen communicatie van deze overheid t.a.v. deze doelgroep gebeurt zowel in het Arabisch als in het Frans. Het communicatievoorstel van VZW Daarkom houdt optimaal rekening met deze overheidspraktijk en met de specificiteit van de beoogde bevolkingsgroep.

Conform de toepassing van de Brusselnorm richt het beleid van de Vlaamse overheid zich in Brussel tot een doelgroep van 300.000 personen. Dit zijn niet alleen de klassieke groep van Brusselse Vlamingen, maar ook anderstalige Brusselaars, die in aanraking komen met het Vlaamse gemeenschapsbeleid. Deze groep heeft zich via de netwerken van onderwijs, cultuur, sport en/of welzijn ingeschakeld in het Vlaamse gemeenschapsbeleid, maar beheerst vaak de Nederlandse taal (nog) onvoldoende. Ook met dit element van het Vlaamse beleid houdt VZW Daarkom in haar communicatievoorstel rekening.

7.3. Communicatie ten aanzien van de initiatiefnemende overheden.

Alle directe communicatie vanwege VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis, t.a.v. de Vlaamse Gemeenschap gebeurt uitsluitend in het Nederlands. De documenten, die t.a.v. het Koninkrijk Marokko worden opgemaakt en eventueel door de Vlaamse Gemeenschap worden opgevraagd, zullen echter in hun Franse versie als bijlage en ter informatie aan de Vlaamse Gemeenschap worden meegedeeld.

Alle directe communicatie vanwege VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Culturenhuis, t.a.v. het Koninkrijk Marokko gebeurt uitsluitend in het Frans. De documenten, die t.a.v. de Vlaamse Gemeenschap in het Nederlands worden opgemaakt en eventueel door Marokko worden opgevraagd, zullen echter eveneens in hun Franse vertaling als bijlage en ter informatie aan het Koninkrijk Marokko worden meegedeeld.

7.4. Communicatie ten aanzien van partnerorganisaties in het buitenland.

Alle directe communicatie met organisaties in het buitenland zal gebeuren in de taal, die zowel voor VZW Daarkom als voor de geadresseerde organisatie opportuun is. Zo zullen de organisaties in Nederland in het Nederlands worden aangesproken en aangeschreven. Organisaties in Frankrijk, Marokko, andere Maghreb-landen... zullen in het Frans worden aangesproken en aangeschreven.

8. Organisatie van het onthaal

Algemeen kan gesteld worden dat het specifieke, internationale karakter van VZW Daarkom ook zal weerspiegeld worden in het personeelsbeleid. Voor de onthaalfuncties, maar ook voor alle andere functies, die een contact met het publiek veronderstellen, wordt er over gewaakt dat de communicatiestrategie t.a.v. de publieksgroepen optimaal kan worden gerealiseerd. Dit houdt in dat:

1. alle medewerkers die een contactfunctie vervullen uitstekend Nederlandskundig zijn;
2. deze medewerkers een zeer gedegen kennis hebben van het Frans;
3. een deel van deze medewerkers een basiskennis Arabisch bezit (begrijpen en spreken).

Op haar tweede vraag om inlichtingen antwoordde u de VCT het volgende:

- “1. *De overeenkomst tussen de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko, kadert in het culturele akkoord gesloten op 18 juli 1975 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk Marokko. De Vlaamse regering hechtte haar goedkeuring aan de oprichting van een Vlaams-Marokkaans Culturenhuis in het kader van de samenwerkingsovereenkomst, op 6 oktober 2006.*
2. *Op de begroting 2007 werd 700.000 euro uitgetrokken voor de financiering van de werking. Het ministerieel besluit werd uitgevaardigd op 30 januari 2007.”*

In uw antwoord tenslotte op de interpellatie van de heer E. ARCKENS over het Vlaams-Marokkaans Culturenhuis DAARKOM in Brussel en de toepassing van de taalwetgeving aldaar (Commissievergadering C 185 - BRU6 – 20 maart 2008) stelt u dat er geen apart decreet is, maar dat de decretale basis voor samenwerking ligt in het cultureel verdrag tussen de Vlaamse Gemeenschap en Marokko.

*

De VCT, Nederlandse afdeling, stelt vast dat de bestuursleden van de VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Cultuurenhuis, paritair worden aangeduid door de Vlaamse en de Marokkaanse overheid en dat de operationele en infrastructurele kosten op gelijkwaardige wijze worden gesubsidieerd door de Vlaamse Gemeenschap en het Koninkrijk Marokko; dat daardoor de VZW hoe dan ook een nauwe band heeft met de Vlaamse overheid en derhalve moet worden beschouwd als een rechtspersoon die belast is met een taak die de grenzen van een privaat bedrijf te buiten gaat en die de wet of de openbare machten haar heeft toevertrouwd in het belang van het algemeen, in de zin van artikel 1, §1, 2°, van de SWT (vgl. advies 31.097 van 10 juni 1999).

De VCT, Nederlandse afdeling, is derhalve van oordeel dat de VZW Daarkom, Vlaams-Marokkaans Cultuurhuis, onder de toepassing valt van de SWT.

Gelet op het internationale karakter van de VZW en op de specifieke doelstelling die met de oprichting van het Cultuurenhuis wordt beoogd, met name de interactie tussen de Vlaamse en de Marokkaanse cultuuruitingen en gelet op de praktische werking ervan, kan de VCT, Nederlandse afdeling, met 3 stemmen vóór en 2 tegen, aanvaarden dat in welbepaalde gevallen naast het Nederlands ook het Frans en het Arabisch mag worden gebruikt (vgl. advies 27.236A van 25 april 1996).

Twee leden wensen, overeenkomstig artikel 14, §3, van het KB van 4 augustus 1969 tot regeling van de rechtstoestand van de voorzitter en van de leden van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht en tot regeling van dezer werking, hun mening als volgt weer te geven:

1. *“VZW geeft uitvoering aan een conventie tussen Vlaanderen en Marokko. Die conventie is niet bekrachtigd bij decreet. De bestuurstaalwetgeving is derhalve onverkort van toepassing op het middels de conventie op te richten Cultuurenhuis in overeenstemming met de fundamentele krachtlijnen van de wetgeving op het gebruik der talen in bestuurszaken. Het gebruik van andere talen dan het Nederlands en/of het Frans past daar niet in.*
2. *Het internationale karakter noch de specifieke doelstelling en de praktische werking van het Cultuurenhuis rechtvaardigen het gebruik van een andere taal dan het Nederlands of het Frans, vermits de instelling zal gehuisvest worden in het tweetalige Brussels Hoofdstedelijk Gewest. De bestuurstaalwetgeving bevat nergens verwijzingen naar dit soort criteria die zouden kunnen wettigen om van de vigerende bepalingen af te wijken.*
3. *Het advies verwijst naar zgn. “welbepaalde gevallen” waarin naast het gebruik van het Nederlands en het Frans ook het Arabisch zal kunnen worden gebruikt. Het advies geeft nergens omschrijving van deze “welbepaalde gevallen”. De minister heeft het onder andere op voor uiteenlopende interpretatie vastbare wijze over de communicatie naar een specifiek segment van het doelpubliek van het Cultuurenhuis. Het ontgaat beide leden volkomen op welke wijze dat specifieke segment van het doelpubliek dat kennelijk Nederlands noch Frans begrijpt, kan warm worden gemaakt voor het interculturele doel van het Cultuurenhuis.*

4. *De vaste rechtspraak van de VCT omtrent het uitzonderlijke gebruik van andere talen dan het Nederlands en/of Frans in de communicatie met het publiek beperkt zich tot op heden tot het aanvaarden van vertalingen in andere talen in publieke mededelingen van overheden voor zover boven die vertaalde documenten de vermelding “Vertaling uit het Nederlands/Frans” staat.*
5. *Het gebruik van andere talen dan het Nederlands of het Frans voor het aanschrijven op naam van particulieren in het kader van de verspreiding van publicaties is in strijd met de wet en met de vaste rechtspraak van de Vaste Commissie voor Taaltoezicht alwaar zij stelt dat voor door de Vlaamse overheid gesubsidieerde instellingen onverkort geldt dat zij de taal van het gebied waar de particulier woonachtig is, laar primeren op diens eigen taalgebruik (zie adviezen van de VCT i.v.m. op naam verstuurde programmabrochures van de KVS, 36.158; 37.027; 37.028; 37.052; 37.138; 37.173; 38.008; 38.042; 38.104-38.184-38.185; 38.258-39.005; 39.062-39.113; 39.173; 39.258-39.259-40.008; 40.043-40.050; 40.083-40.118).*
6. *Bij de gedrukte publicaties zouden “bij voorkeur” telkens alle gehanteerde talen (Nederlands, vertaling ervan naar het Frans en eventuele kernboodschappen) worden gebruikt, betoogt de minister. De nuance “bij voorkeur” laat vermoeden dat ook hier in de praktijk van de zelf voorgehouden regel zal worden afgeweken en dit andermaal in strijd met de wetgeving op het gebruik der talen in bestuurszaken.*
7. *Wat de communicatie vanwege VZW Daarkom naar de initiatiefnemende overheden betreft, is het bijzonder merkwaardig dat terwijl het Koninkrijk Marokko de documenten opmaakt voor de Vlaamse Gemeenschap, indien zij die zouden opvragen, als bijlage in hun Franse versie zal ontvangen, omgekeerd de door de Vlaamse Gemeenschap als bijlage gevraagde informatie door de VZW gericht aan het Koninkrijk Marokko, eveneens in het Frans zal ontvangen. De Vlaamse Gemeenschap die bovendien alle kosten verbonden aan de oprichting van het Culturenhuis voor haar rekening neemt, zal in bedoelde gevallen niet worden aangesproken of aangeschreven in de taal van de bevolking die zij vertegenwoordigt”.*

Met de meeste hoogachting,

De Voorzitter van de
Nederlandse afdeling,

E. Vandenbossche